

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Syksyn 2004 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 20.10.2004

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Uudenmaan ja koko maan yritykset	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset Uudellamaalla ja koko maassa odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Uudellamaalla toimivista pk-yrityksistä lähes neljä kymmenestä ennakoi suhdannenäkymien paranevan. Alueen yrityksistä kuusi prosenttia ennakoi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Uudenmaan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samankaltaiset kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime syksyyn verrattuna ovat Uudellamaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja suhdannenäkymät ovat myös paremmat kuin syksyllä 2003.

Koko maan ja Uudenmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Liikevaihdon ja tuotantokustannusten osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät jonkin verran paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Alueella toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Uudellamaalla paremmat kuin keväällä 2004.

Uudellamaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdannetilanne/ maailmantilanne sekä kireä kilpailutilanne. Koko maan tilanteeseen verrattuna Uudenmaan ja koko maan pk-yritysten kehittämisen esteet ovat hyvin samankaltaisia. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Uudenmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä prosentilla, rahoituksen hinta kahdella prosentilla ja vakuuksien puute neljällä prosentilla alueen pk-yrityksistä. Uudellamaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan lähes samankaltaisen kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Uudenmaan pk-yritykset 13,8 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yritysten investointeihin verrattuna Uudenmaan yritykset investoivat keskimääräistä enemmän koneisiin, laitteisiin ja rakennuksiin.

Ulkoista rahoitusta on Uudellamaalla 52 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut lähes joka neljäs Uudellamaalla toimivasta pk-yrityksestä ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa lähes joka kuudes alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja kuudella kymmenestä, osamaksurahoitusta joka kolmannella ja leasing-rahoitusta joka viidennellä.

Uudellamaalla 8 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 5 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa lähes yhtä suuri osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +3%) kuin viime keväänä (saldoluku +2%).

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta helmikuussa 2004.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3320 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 27.7.-27.8.2004. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Uudenmaan osalta (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu).

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä johtaja Risto Suominen ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).**
- 3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

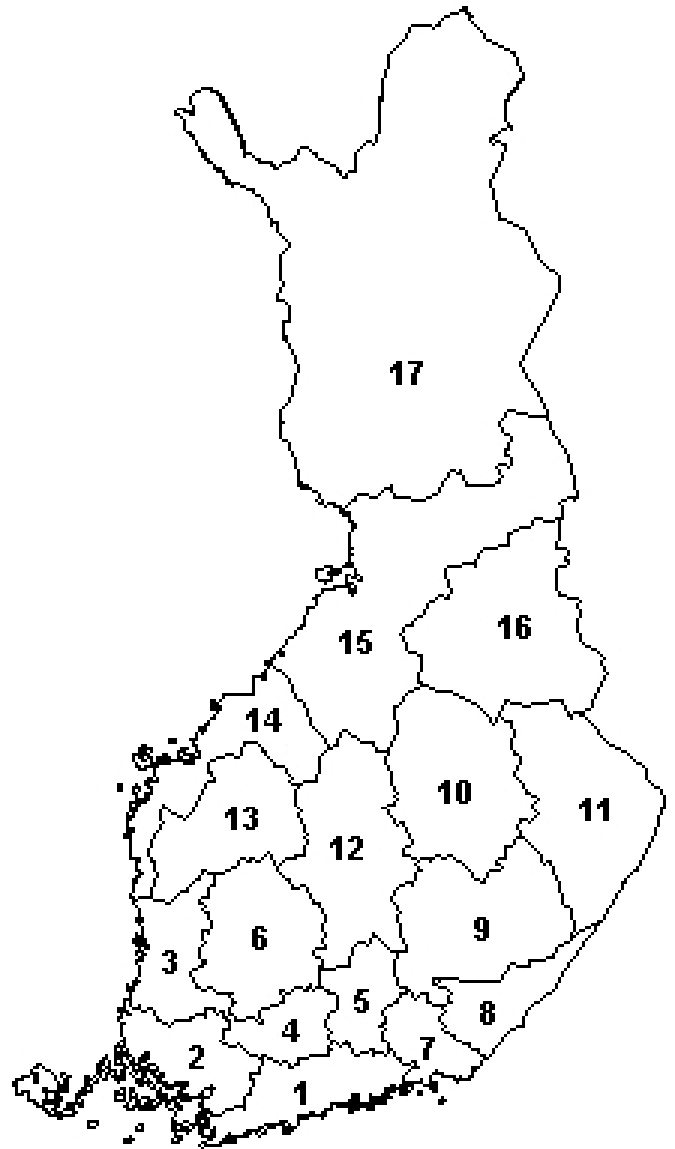
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2004
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	UUSIMAA	330	100%
UUSIMAA	Länsi-Uusimaa	103	31%
	Keski-Uusimaa	152	46%
	Itä-Uusimaa	75	23%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	49	15%
	Rakentaminen (TOL: 45)	48	15%
	Kauppa (TOL: 50-52)	105	32%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	128	39%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	196	59%
	5 - 9 henkilöä	69	21%
	10 - 19 henkilöä	33	10%
	20 - 49 henkilöä	25	8%
	50 + henkilöä	7	2%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2003	Alle 0,20 milj. euroa	87	26%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	54	16%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	73	22%
	1,50 + milj. euroa	55	17%
	Ei vastausta	61	18%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	18	5%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	146	44%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	121	37%
	Ei kasvutavoitteita	43	13%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	1%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	267	81%
	Kyllä	63	19%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	214	65%
	1996 - 2000	69	21%
	2001 - 2004	47	14%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	222	67%
	Palkattu toimitusjohtaja	68	21%
	Muut	40	12%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

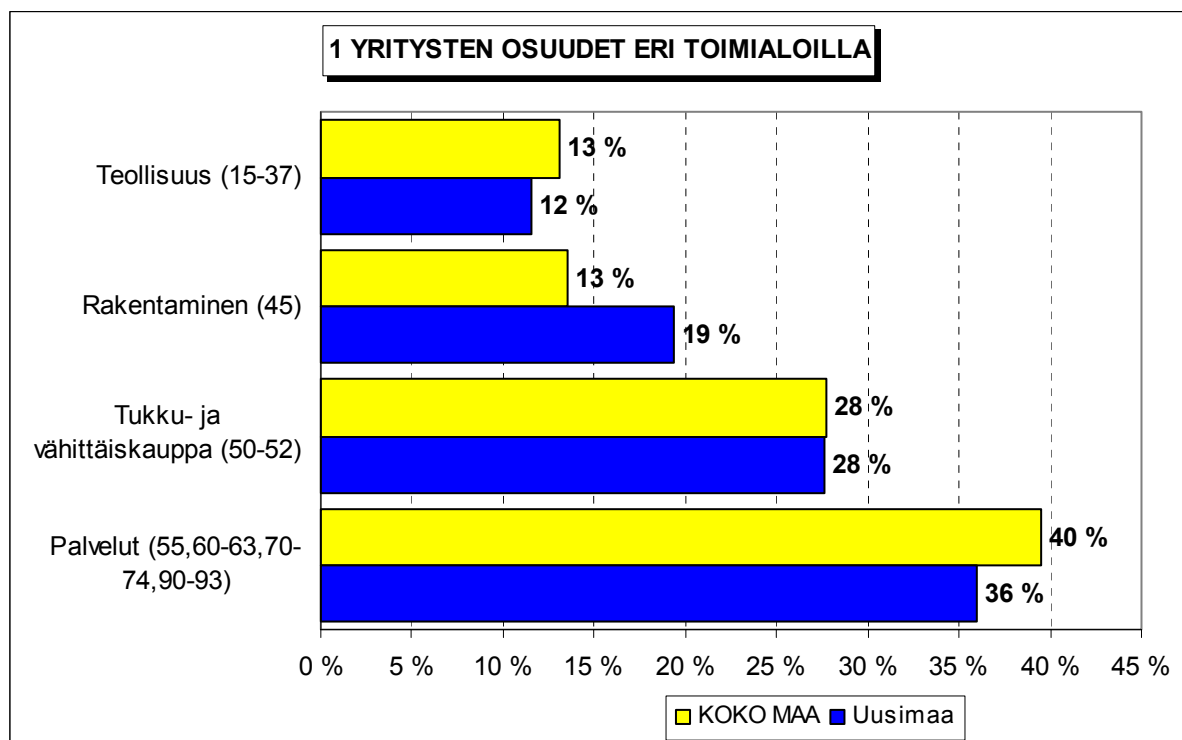

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Uudenmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2002 noin 226600 yritystä¹. Näistä yrityksistä 19800 toimi Uudellamaalla. Uudellamaalla² on palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän ja rakennusalan yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuuden sekä tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Uudellamaalla lähellä koko maan suhteellisia osuuksia.

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

² Lähde: Helsinki Media Oy:n yritysrekisteri.

2 Yritykset ja työllisyys

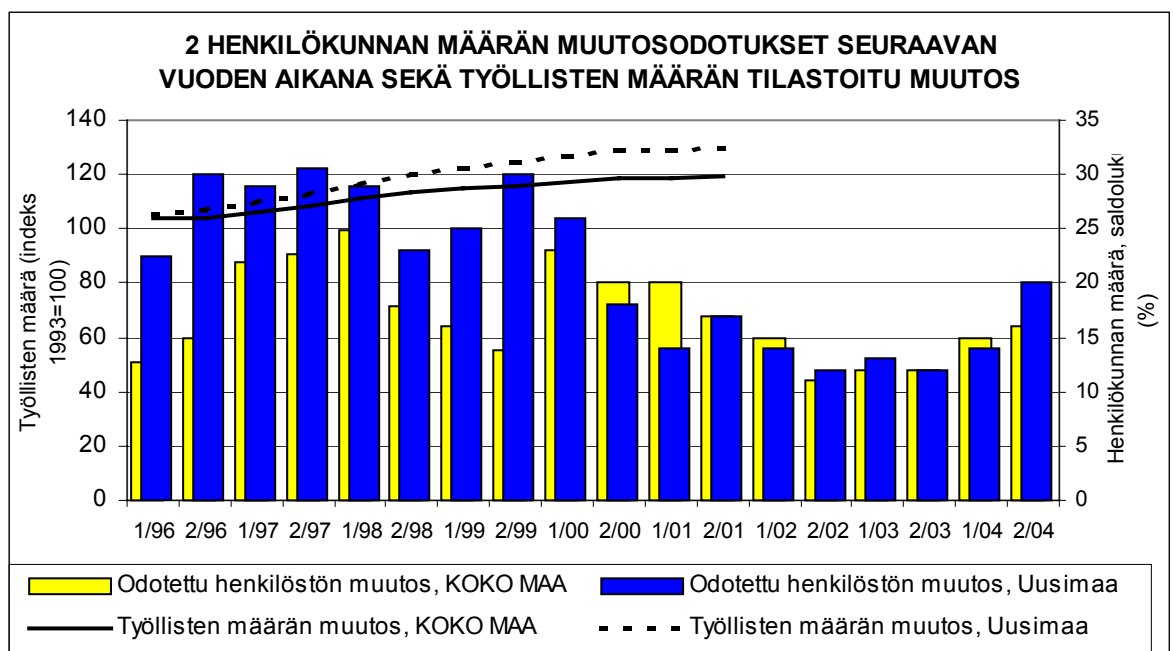
Uudellamaalla toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2001 noin 91600 työntekijää³. Työttömyysaste oli talvella 2004 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 8,2 % ja koko Uudellamaalla 6,3 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	21	74	5	16
Uusimaa	23	74	3	20

Uudellamaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Uudellamaalla paremmat kuin keväällä 2004 (saldoluku +14%). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät lähes samaa tasoa kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli koko maassa +15%.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Uudenmaan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Uudenmaan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001.

³ Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

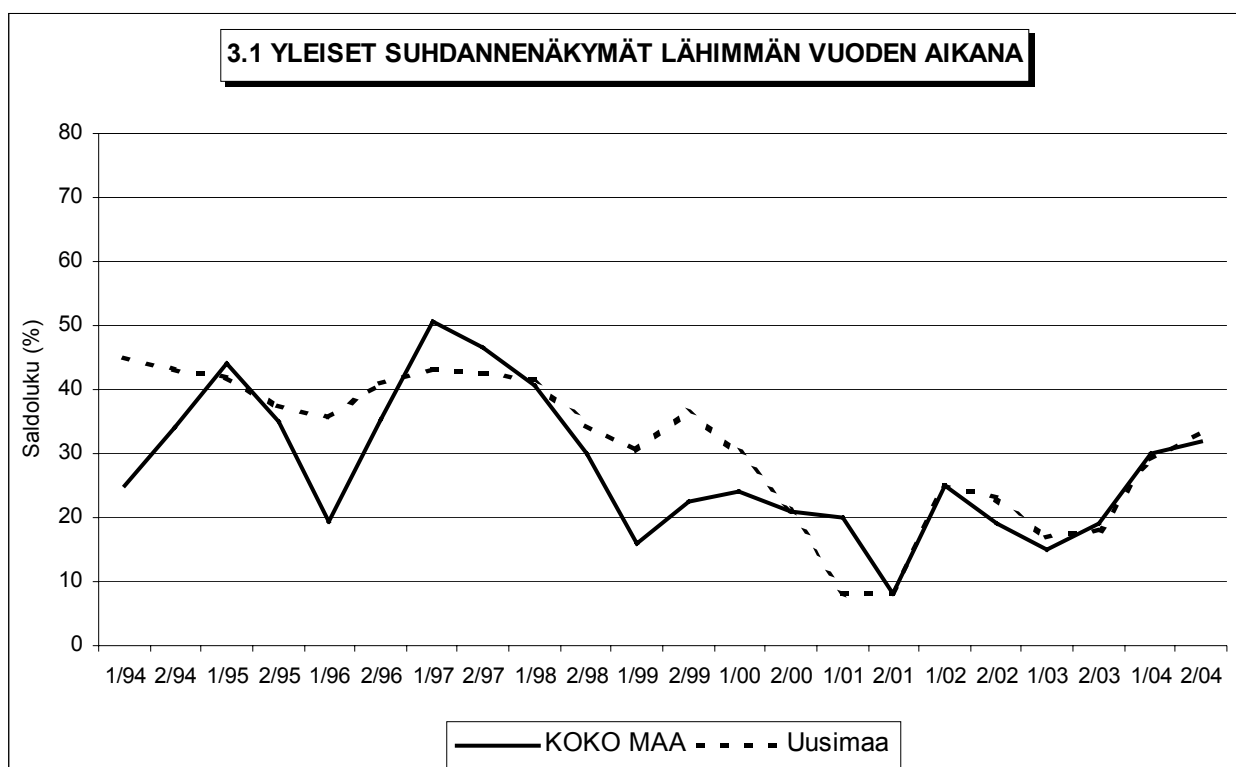
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	39	54	7	32
Uusimaa	39	54	6	33

Pk-yritykset Uudellamaalla ja koko maassa odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Uudellamaalla toimivista pk-yrityksistä lähes neljä kymmenestä ennakoivat suhdannenäkymien paranevan. Alueen yrityksistä kuusi prosenttia ennakoivat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samankaltaiset kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyyn verrattuna ovat Uudellamaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja suhdannenäkymät ovat myös paremmat kuin syksyllä 2003.

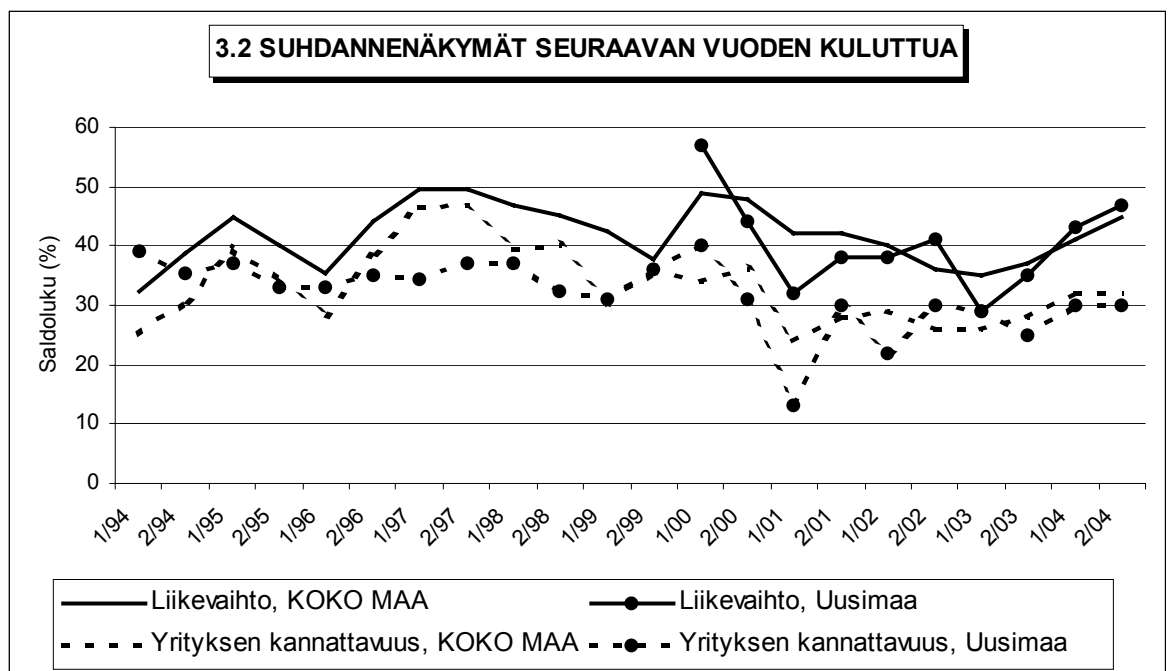
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	53	23	22	11	11	41	41	39
Yhtä suuri	38	68	75	88	88	52	51	57
Pienempi	9	10	3	1	1	7	9	4
Saldoluku (%)	44	13	19	10	10	34	32	35
Uusimaa								
Suurempi	55	23	22	10	11	43	38	37
Yhtä suuri	37	66	76	89	88	52	54	61
Pienempi	8	11	2	1	1	5	8	2
Saldoluku (%)	47	12	20	9	10	38	30	35

Koko maan ja Uudenmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Liikevaihdon ja tuotantokustannusten osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät jonkin verran paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Uudellamaalla paremmat kuin keväällä 2004. Yrityksen kannattavuuden osalta tuloksissa ei sen sijaan ole tapahtunut muutoksia edelliseen kyselyyn verrattuna.

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluuvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluuvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

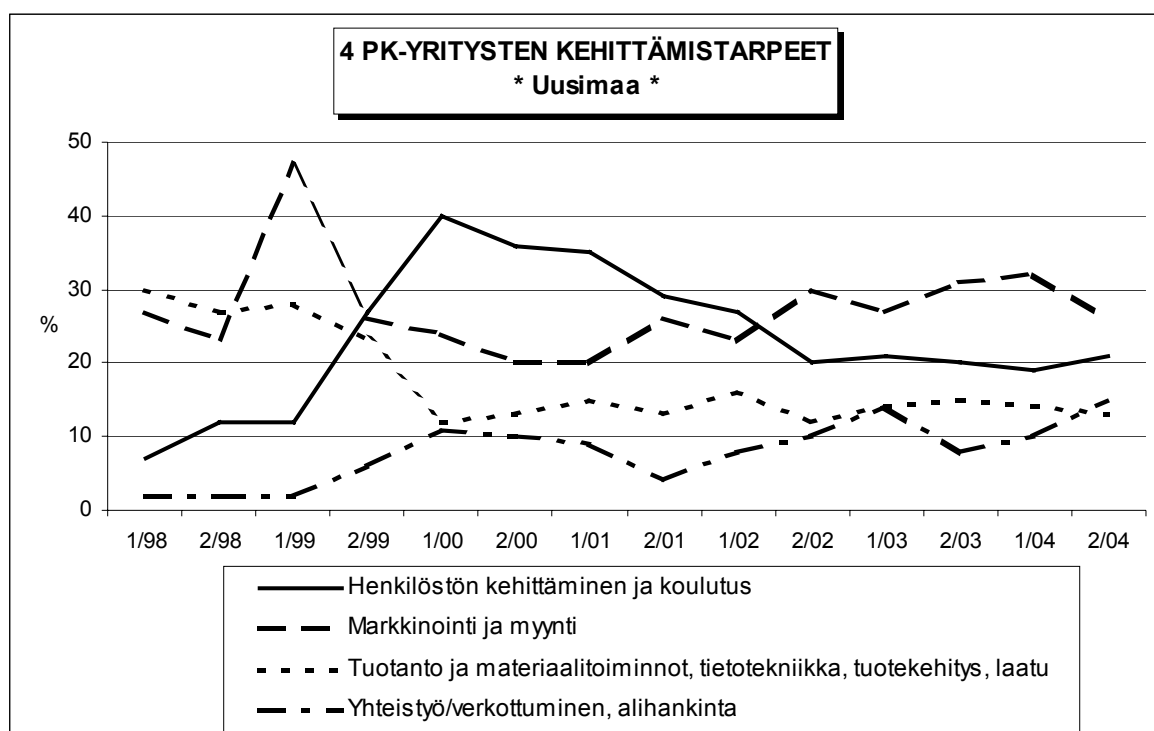
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
Johtaminen	4	3
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	21
Markkinointi ja myynti	33	26
Vienti ja kansainvälistyminen	3	4
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	3
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	13	13
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	15
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	4
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	9

Uudenmaan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yrityksissä on vähemmän markkinoinnin ja myynnin kehittämistarvetta. Henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen kehittäminen koetaan sen sijaan Uudenmaan pk-yrityksissä koko maata tärkeämmäksi.

Kevään 2004 tilanteeseen verrattuna on yhteistyön/verkottumisen ja alihankinnan kehittämistarve edelleen lisääntynyt Uudellamaalla. Markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on puolestaan vähentynyt alueen yrityksissä edellisen kyselyn tuloksiin verrattuna.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

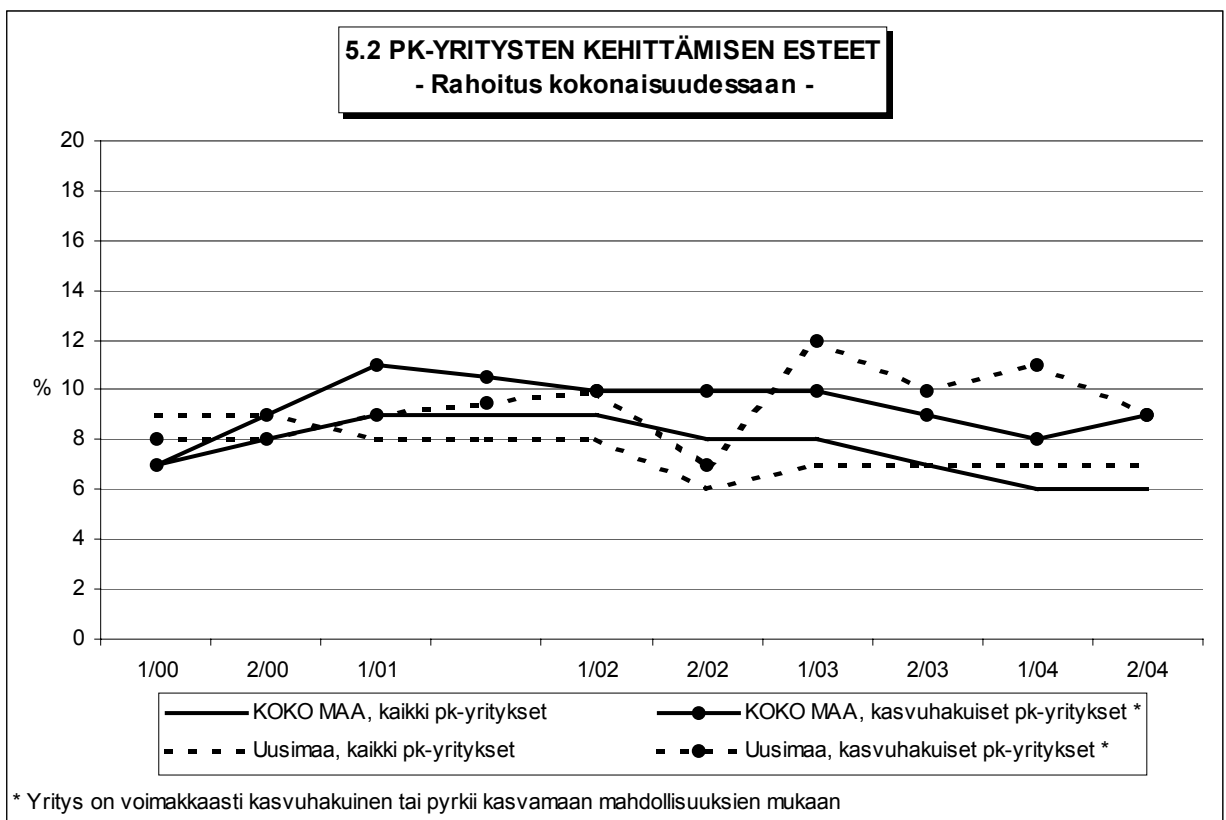
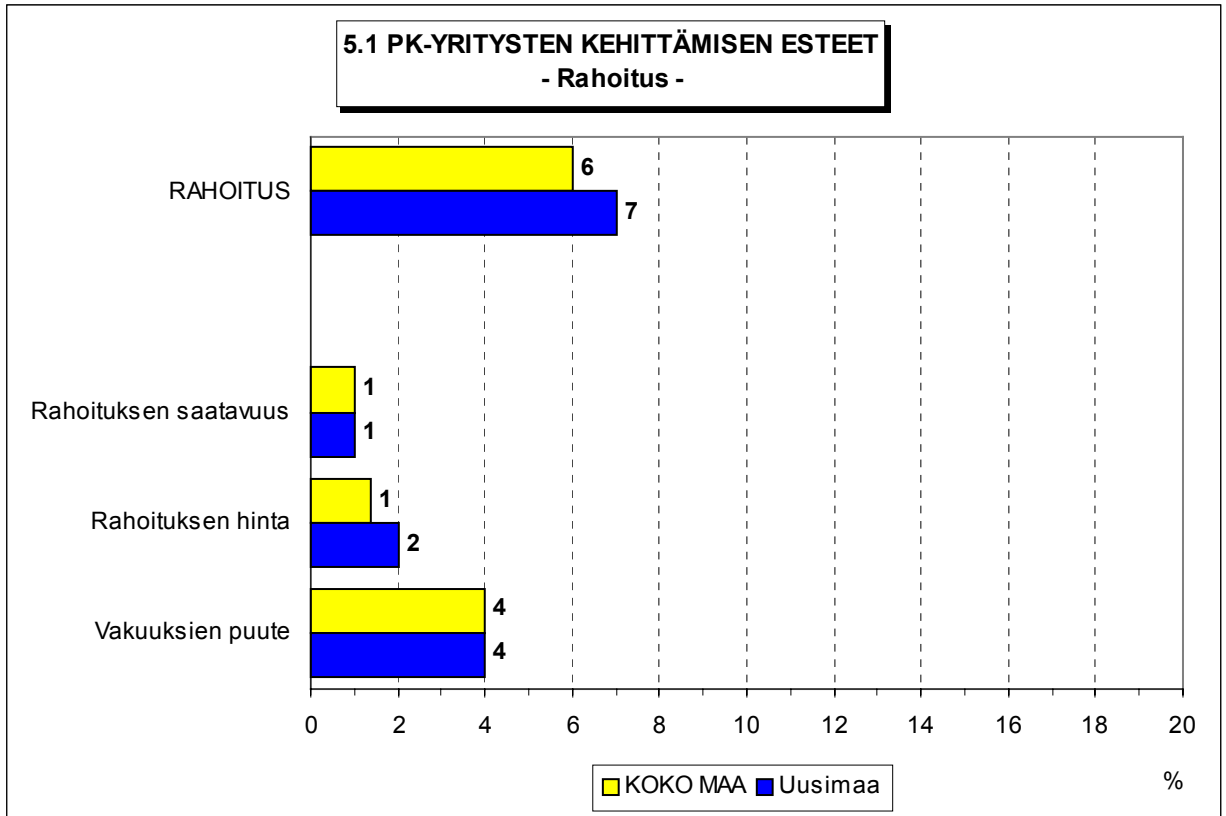
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	5
byrokrazia	2	2
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	0	1
muu sääntely	1	2
KUSTANNUSTASO	11	9
verotus	3	2
palkkataso	2	2
työn sivukulut	5	4
muut tuotantokustannukset	2	1
KILPAILUTILANNE	24	22
kireä kilpailutilanne	17	16
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	0
markkinoita vääristävät tuet	0	1
harmaa talous, konkurssit jne.	1	2
kysynnän riittämättömyys	3	3
RAHOITUS	6	7
rahoituksen saatavuus	1	1
rahoituksen hinta	1	2
vakuuksien puute	4	4
RESURSSITEKIJÄT	16	19
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	9
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0	0
toimitilat	1	1
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	8
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	21	22
MUUT TEKIJÄT	5	6
EI OSAA SANOA	12	9

Uudellamaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdannetilanne/ maailmantilanne sekä kireä kilpailutilanne. Koko maan tilanteeseen verrattuna Uudenmaan ja koko maan pk-yritysten kehittämisen esteet ovat hyvin samankaltaisia.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Uudenmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä prosentilla, rahoituksen hinta kahdella prosentilla ja vakuuksien puute neljällä prosentilla alueen pk-yrityksistä. Uudellamaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan lähes samankaltaisen kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Uudellamaalla toimivat kasvuhakuiset⁶ pk-yritykset pitävät rahoitusta suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁶ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

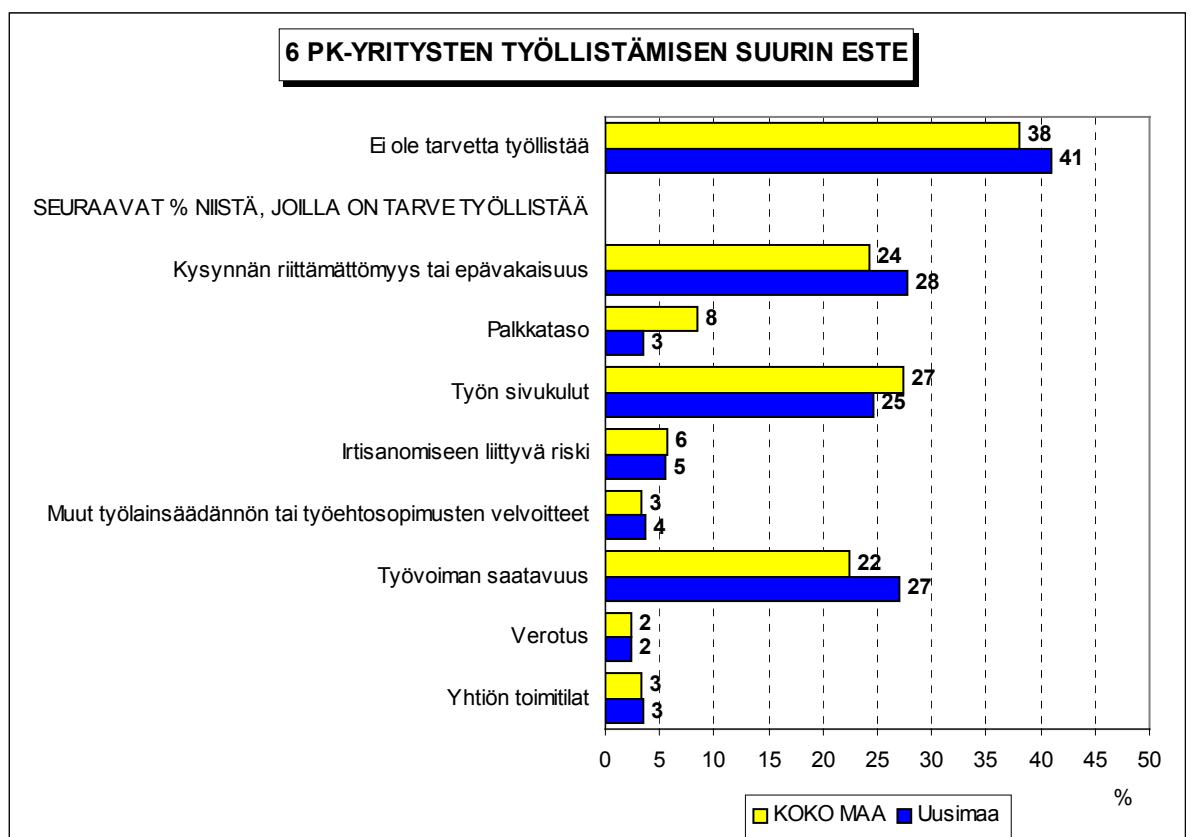
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
Ei ole tarvetta työllistää	38	41
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	28
Palkkataso	8	3
Työn sivukulut	27	25
Irtisanomiseen liittyvä riski	6	5
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet	3	4
Työvoiman saatavuus	22	27
Verotus	2	2
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	3
Jokin muu	3	2

Uudenmaan ja koko maan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut sekä työvoiman saatavuus. Lähes kahdella viidestä koko maan ja Uudenmaan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

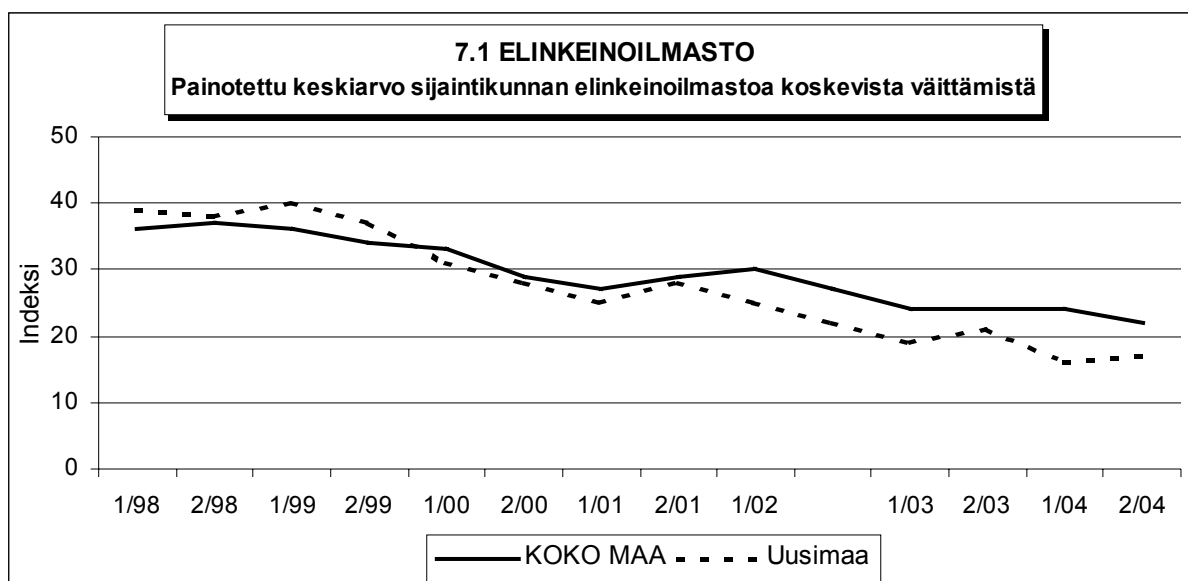

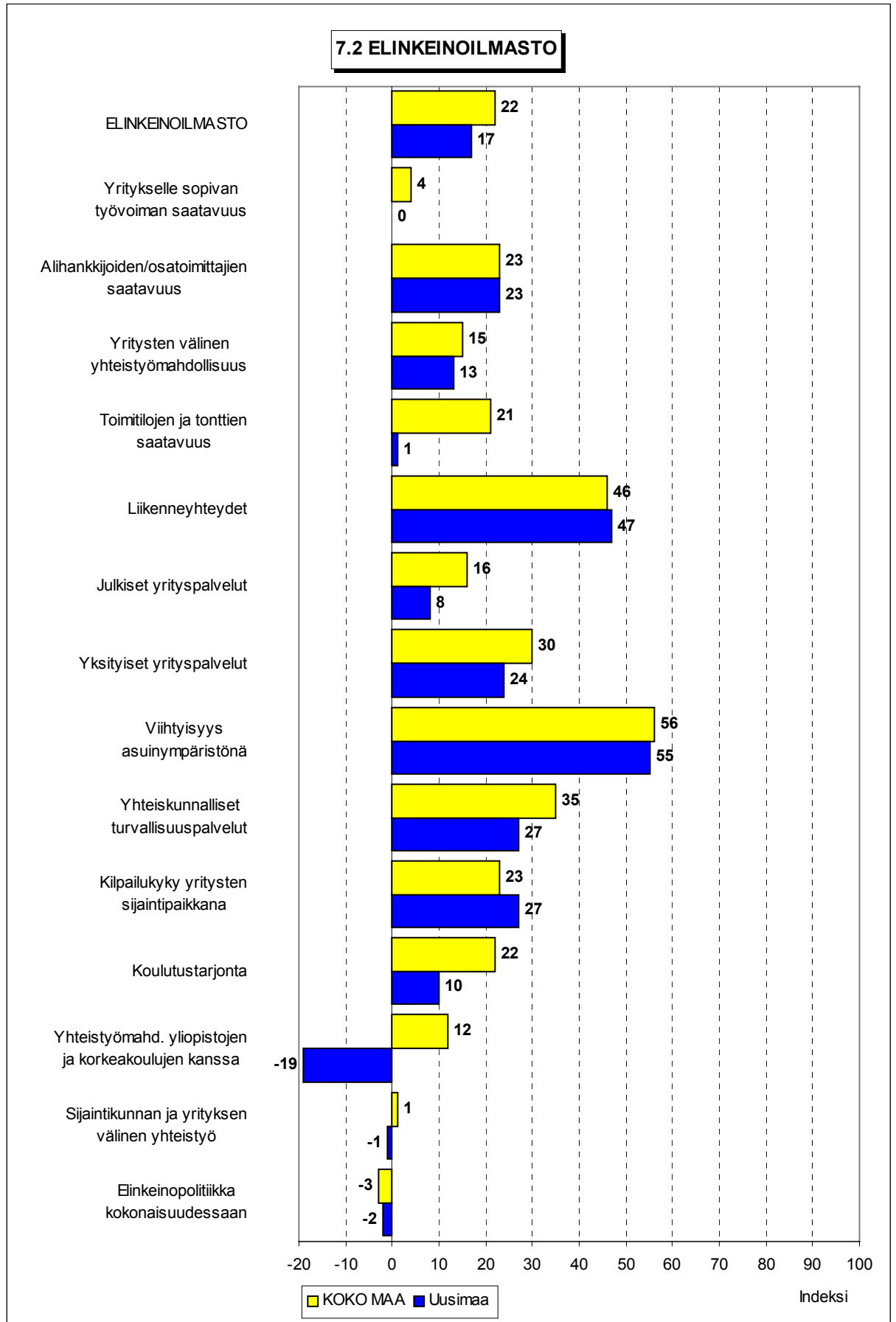
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Uusimaa
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	0
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	23
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	15	13
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	1
Liikenneyhteydet	46	47
Julkiset yrityspalvelut	16	8
Yksityiset yrityspalvelut	30	24
Viihtyisyys asuinympäristönä	56	55
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	35	27
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	27
Koulutustarjonta	22	10
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	12	-19
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	1	-1
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-3	-2
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	22	17

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Uudellamaalla keskimääräistä tyytymättömämpiä. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat edelleen alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä liikenneyhteyksiin. Suhteellisesti tyytymättömiä Uudellamaalla toimivat pk-yritykset ovat yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön, elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Uudellamaalla vähentynyt kevään 2004 tilanteeseen verrattuna.

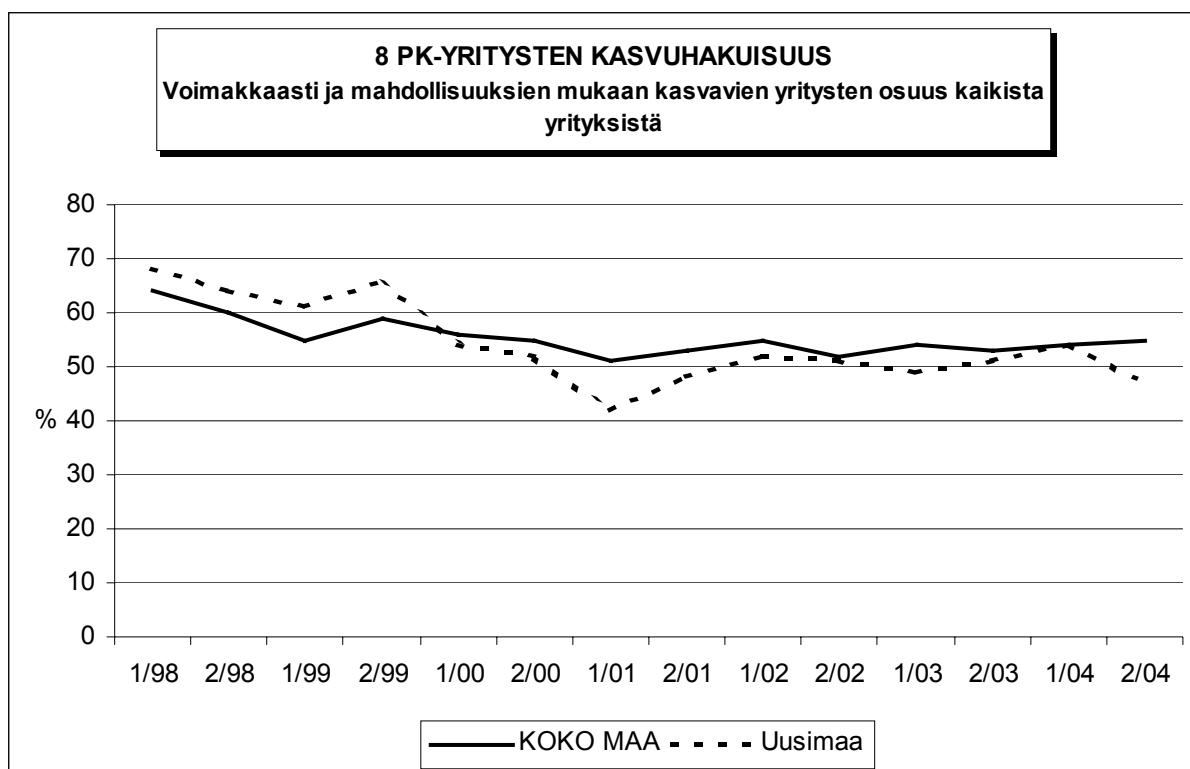
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	6
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	48	41
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	40
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	10	13
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Uudellamaalla on suhteellisesti lähes yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Uudellamaalla yhteensä 47 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Uudellamaalla nyt hieman pienempi kuin keväällä 2004.

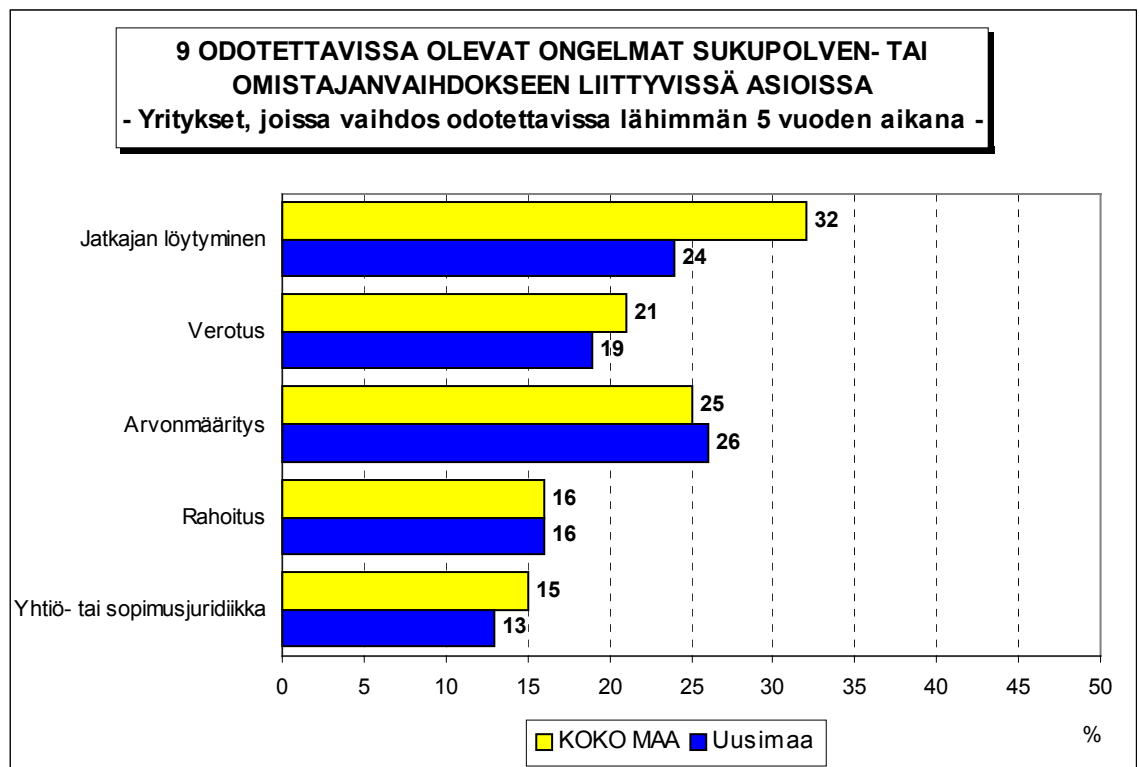
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	88
Kyllä	14	12
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	72	70
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	8	7
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	14
Ei osaa sanoa	9	9

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kahdeksannessa Uudellamaalla toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa ja Uudellamaalla sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia arvonmäärityksessä ja jatkajan löytymisessä. Uudenmaan pk-yritykset odottavat koko maan pk-yrityksiä harvemmin jatkajan löytymisen olevan ongelmana sukupolven- tai omistajanvaihdokseen liittyvissä asioissa.

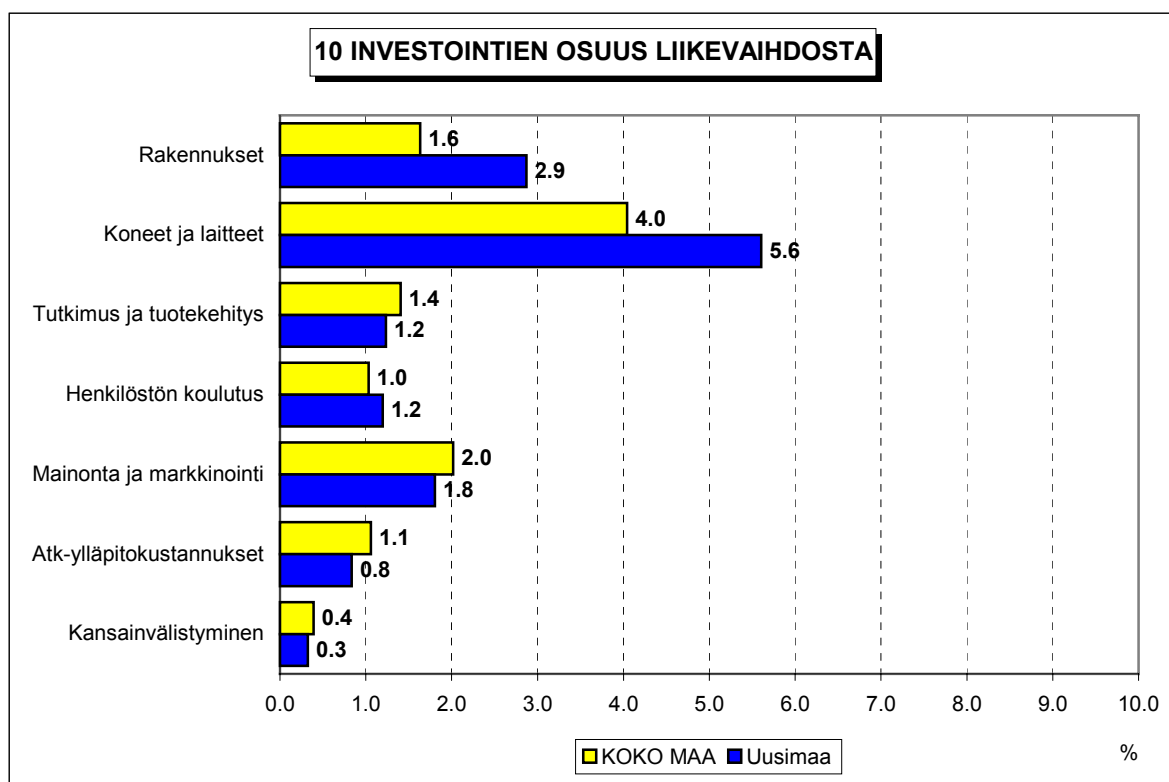

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Uusimaa %
Rakennukset	1.6	2.9
Koneet ja laitteet	4.0	5.6
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	1.2
Henkilöstön koulutus	1.0	1.2
Mainonta ja markkinointi	2.0	1.8
Atk-ylläpitokustannukset	1.1	0.8
Kansainvälistyminen	0.4	0.3
YHTEENSÄ	11.5	13.8

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Uudenmaan pk-yritykset 13,8 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yritysten investointeihin verrattuna Uudenmaan yritykset investoivat keskimääräistä enemmän koneisiin, laitteisiin ja rakennuksiin.

11 Pk-yritysten rahoitus

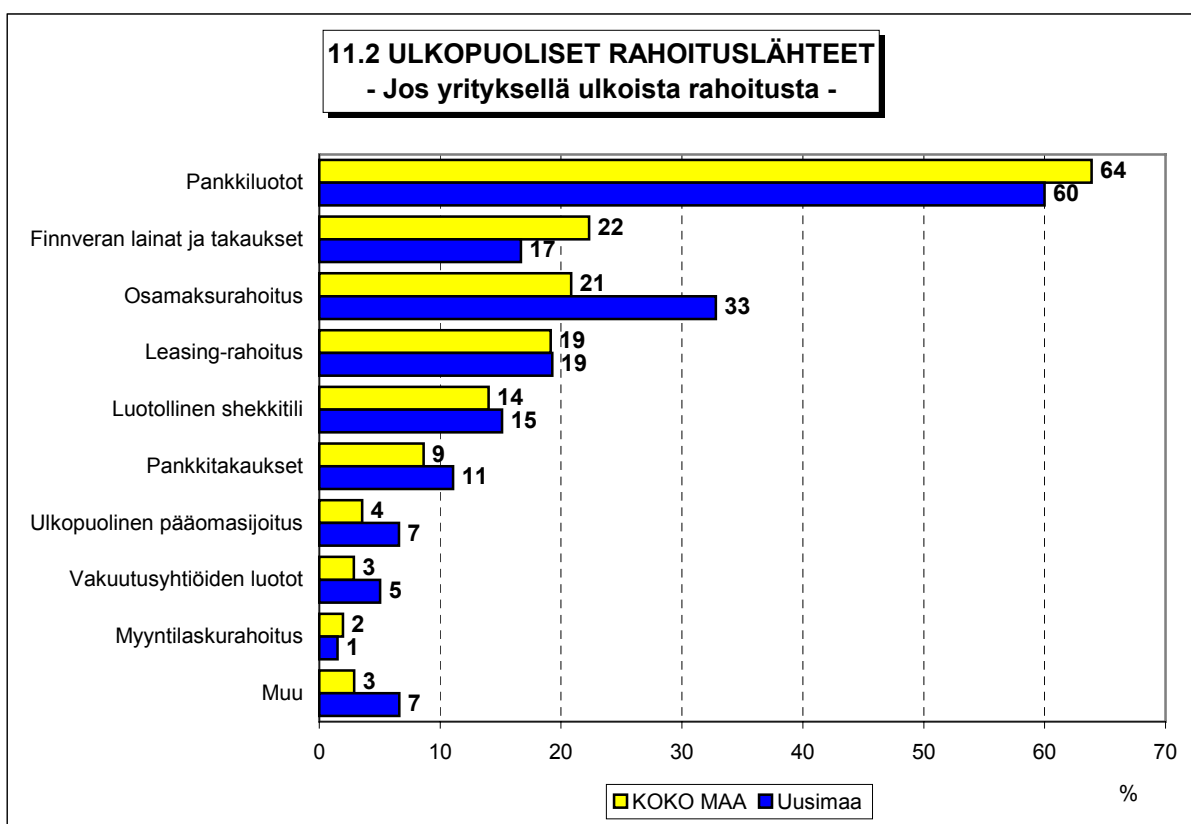
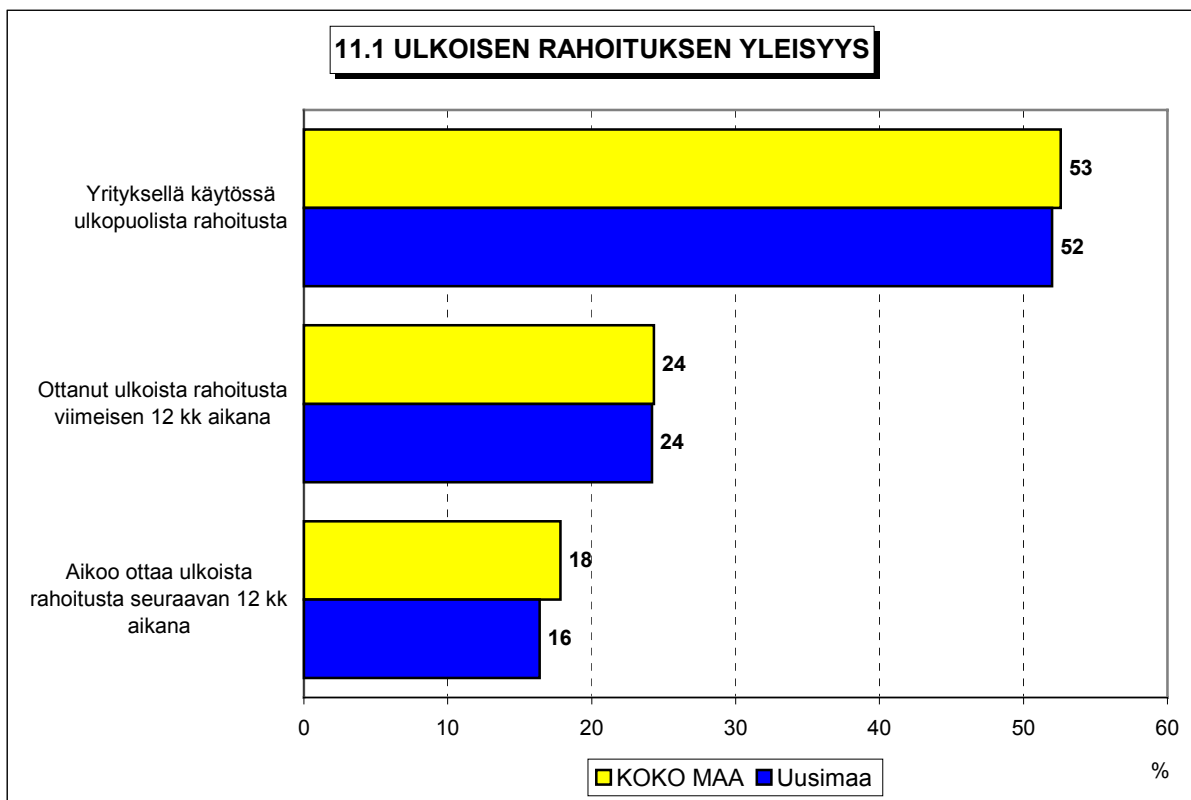
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

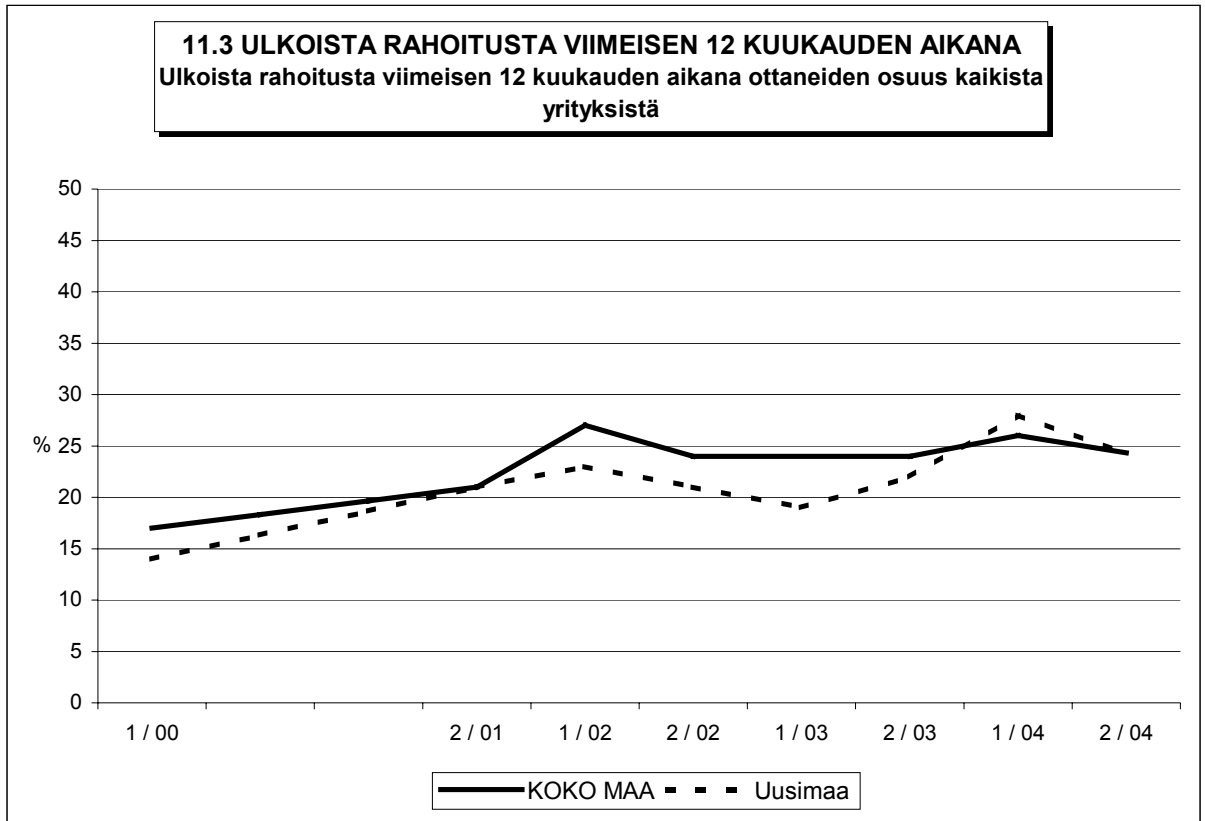
	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN-/ OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	Kasvaa voimakkaasti tai mahdol- lisuuksien mukaan %	Ei kasvu- tavoitteita/ Pyrkii säilyttämään asemansa/ Toiminta loppuu %	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	53	57	47	51	61	53	50	54
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	19	23	34	25	22	26
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	18	23	12	17	22	17	20	18
Uusimaa								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	52	58	47	53	44	51	57	46
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	20	23	31	28	17	15
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	16	24	9	16	19	14	18	29

Ulkoista rahoitusta on Uudellamaalla 52 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut lähes joka neljäs Uudellamaalla toimivasta pk-yrityksestä ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa lähes joka kuudes alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja kuudella kymmenestä, osamaksurahoitusta joka kolmannella ja leasing-rahoitusta joka viidennellä.

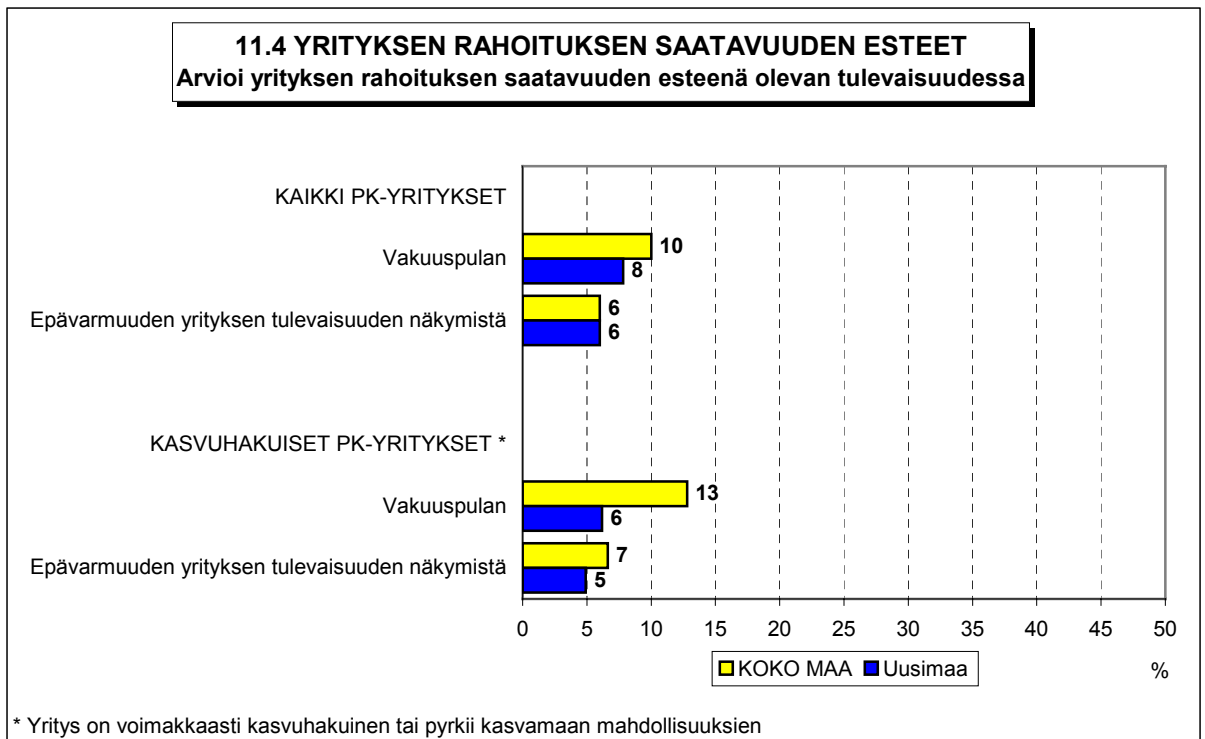
Vakuuspulan arvioi olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa 8 prosenttia pk-yrityksistä Uudellamaalla ja 10 prosenttia pk-yrityksistä koko maassa. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioi olevan tulevaisuudessa yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä puolestaan 6 prosenttia Uudenmaan ja koko maan pk-yrityksistä. Uudellamaalla kasvuhakuiset yritykset arvioivat vakuuspulan olevan pienempi este yrityksen rahoituksen saatavuudelle tulevaisuudessa kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

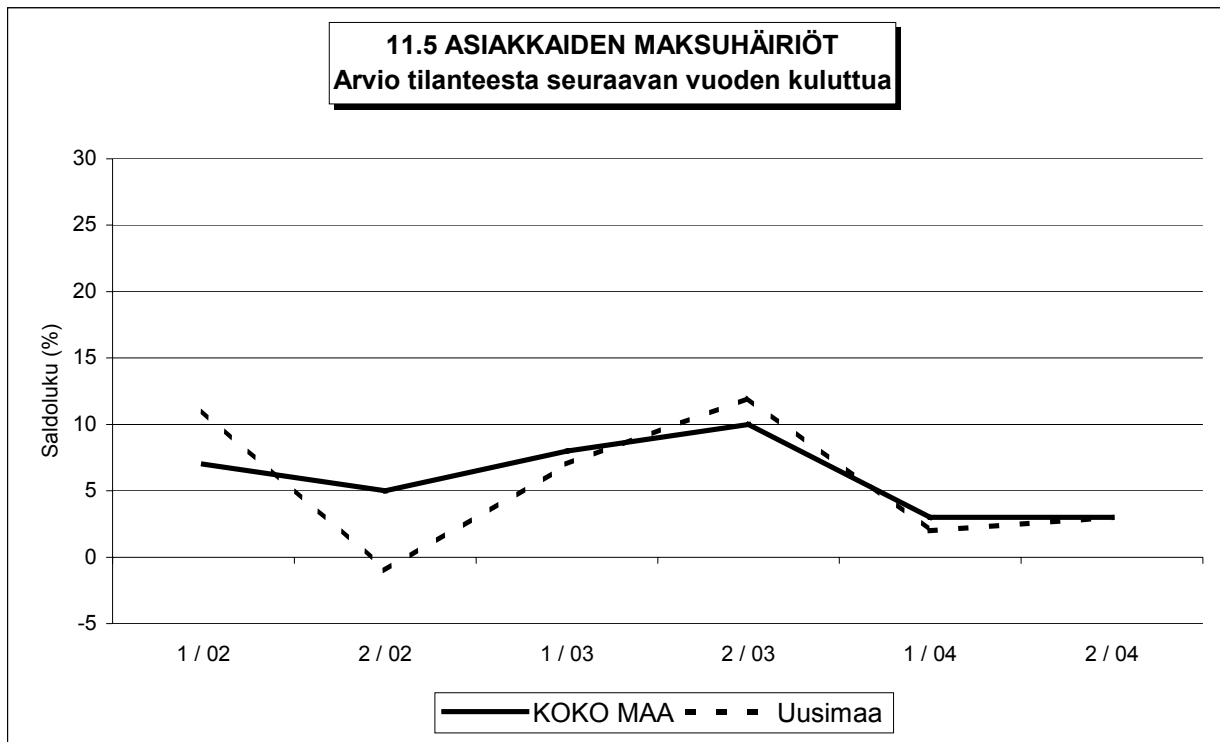
Uudellamaalla 8 prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 5 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa lähes yhtä suuri osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +3%) kuin viime keväänä (saldoluku +2%).

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksoilla 2/00 ja 1/01.

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Eläntie 3, 01510 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020
www.osfofo.fi